

IZVJEŠĆE O PROVEDBI AKCIJSKOG PLANA
ZA UNAPRJEĐENJE FINACIJSKE PISMENOSTI POTROŠAČA
ZA 2023. I 2024. GODINU

Zagreb, ožujak 2025.

Sadržaj

I. Uvodne napomene.....	2
II. Sažeti pregled aktivnosti na unaprjeđenju financijske pismenosti.....	4
Ministarstvo financija	4
Ministarstvo financija, Porezna uprava.....	6
Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih.....	7
Ministarstvo gospodarstva.....	8
Agencija za odgoj i obrazovanje	10
Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih.....	11
Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga.....	12
Financijska agencija.....	12
Hrvatska narodna banka	13
Hrvatski ured za osiguranje	15
Štedopis, Institut za financijsko obrazovanje Zagreb.....	15
Hrvatski institut za financijsku edukaciju	17
Savez samostalnih sindikata Hrvatske	18
CFA Udruga Hrvatska.....	19
Hrvatska udruga kreditnih unija.....	19
Hrvatska udruga poslodavaca.....	20
Udruga društava za upravljanje mirovinskim fondovima i mirovinskih osiguravajućih društava.....	21
Ekonomski fakultet - Zagreb.....	23
Hrvatska udruga banaka	24
Hrvatska gospodarska komora	24
Hrvatska obrtnička komora	26
Zagrebačka burza	27
Hrvatska agencija za osiguranje depozita.....	28
Sveučilište u Dubrovniku	28
Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije	29
Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike.....	29
III. Zaključne napomene	30

I. Uvodne napomene

Nacionalni strateški okvir financijske pismenosti potrošača za razdoblje od 2021. do 2026. godine („Narodne novine“, broj 68/21.; u daljnjem tekstu: Nacionalni strateški okvir) usmjeren je na razvoj i unaprjeđenje financijskog obrazovanja s ciljem jačanja financijske pismenosti građana Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: RH). Time se nastoji omogućiti bolje upravljanje financijskim resursima na razini pojedinaca i njihovih obitelji, ali i doprinijeti cjelokupnom društvu.

Nacionalni strateški okvir predviđa međusektorsku suradnju kako bi se potaknulo i unaprijedilo djelovanje svih dionika uključenih u financijsko obrazovanje građana. Koordinaciju aktivnosti financijskog opismenjavanja provodi Ministarstvo financija pod čijim se okriljem ostvaruje provedba definiranih mjera i inicijativa. U skladu s Nacionalnim strateškim okvirom, osnovana je Operativna radna grupa za praćenje provedbe mjera i aktivnosti (u daljnjem tekstu: Operativna radna grupa) koja je tijekom 2021. i 2022. godine imala 20 članova, dok je do kraja 2024. broj porastao na 32 člana. Cilj njezina djelovanja je osigurati zajednički rad i sinergiju u provedbi mjera i aktivnosti usmjerenih na razvoj i unaprjeđenje financijske pismenosti, u skladu s definiranim akcijskim planovima. Članove Operativne radne grupe imenovao je ministar financija. Zadaće Operativne radne grupe obuhvaćaju planiranje mjera i aktivnosti, provođenje i praćenje provedbe mjera i aktivnosti određenih akcijskim planovima, iniciranje potrebnih unaprjeđenja te raspravljanje o ostalim pitanjima relevantnima za financijsku pismenost. Od svih dionika očekuje se kvalitetna međusobna suradnja radi stvaranja uvjeta, u okviru njihovih nadležnosti i djelokruga, kako bi se osigurala administrativna i stručna učinkovitost te poticajno okruženje za unaprjeđenje financijske pismenosti stanovništva.

Na temelju Nacionalnog strateškog okvira izrađuju se akcijski planovi, kao operativni dokumenti usmjereni prema podizanju razine financijske pismenosti potrošača. Ministarstvo financija koordinira izradu akcijskih planova putem kojih informira Vladu Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Vlada RH), a ujedno i cjelokupnu javnost, o planiranim mjerama i aktivnostima. Akcijskim planovima se, polazeći od Nacionalnog strateškog okvira, propisuju mjere i aktivnosti podizanja financijske pismenosti usmjerene prema ciljnim skupinama stanovništva koje praktički obuhvaćaju ukupnu populaciju: djeca i mladi, odrasli mlađe dobi, osobe radne dobi koje ostvaruju prihode te osobe starije životne dobi.

U tu svrhu objavljen je Zaključak o unaprjeđenju financijske pismenosti potrošača za 2023. i 2024. godinu, kojim se prihvaća Akcijski plan za unaprjeđenje financijske pismenosti potrošača za 2023. i 2024. godinu („Narodne novine“, broj 72/23.; u daljnjem tekstu: Akcijski plan). Akcijskim planom, kako je to predviđeno Nacionalnim strateškim okvirom, definirane su mjere i aktivnosti svih dionika, provoditelji aktivnosti, rokovi za provedbu mjera, izvori financiranja, pokazatelji uspješnosti te početna i ciljna vrijednost. Ministarstvo financija, kao koordinator, zajedno s članovima Operativne radne grupe provodi Akcijski plan. Sredstva za aktivnosti Ministarstva financija i drugih državnih i javnih tijela u području financijske pismenosti osigurana su kao dio redovnih aktivnosti iz proračunskih izvora, dok ostale institucije i organizacije osiguravaju vlastita sredstva za provedbu mjera i aktivnosti u svrhu financijskog

opismenjavanja stanovništva, a dijelom su te aktivnosti financirane temeljem natječaja i iz drugih izvora.

Očekivano ostvarenje svake od aktivnosti na kraju razdoblja važenja Akcijskog plana iskazano je *planiranim pokazateljima uspješnosti*, koji mogu biti broj provedenih aktivnosti, broj sudionika odnosno drugi izabrani kvantitativni ili kvalitativni pokazatelji uspješnosti *planiranih aktivnosti*.

Nacionalnim strateškim okvirom predviđeno je da akcijski planovi mogu biti jednogodišnji i višegodišnji. U novije vrijeme su razdoblja dvogodišnja, što je slučaj za 2023. i 2024. godinu, u cilju smanjenja administrativnog opterećenja i veće učinkovitosti. Jednako tako i izvještajno razdoblje može biti godišnje ili višegodišnje, a u ovom slučaju je dvogodišnje jer se odnosi na razdoblje važenja Akcijskog plana.

Članovi Operativne radne grupe izvještavaju Ministarstvo financija o provedenim aktivnostima za proteklo izvještajno razdoblje, a ono o rezultatima rada izvješćuje Vladu RH. U tu svrhu daje se i ovo Izvješće o provedbi Akcijskog plana za unaprjeđenje financijske pismenosti potrošača za 2023. i 2024. godinu (u daljnjem tekstu: Izvješće).

Izvješće polazi od aktivnosti planiranih Akcijskim planom, odgovarajući na pitanje jesu li iste ostvarene te služeći se *pokazateljima njihove realizacije*, najčešće brojem provedenih aktivnosti i brojem sudionika, odnosno drugim kvantitativnim ili kvalitativnim indikatorima *realiziranih aktivnosti*.

U poglavlju II. ovog Izvješća podnosi se sažeti pregled izabranih važnijih aktivnosti na unaprjeđenju financijske pismenosti svakoga od članova Operativne radne grupe. U poglavlju III. su zaključne napomene, dok se u Prilogu Izvješća u obliku tablica prikazuju sve aktivnosti planirane Akcijskim planom, posebno za svaku od ciljnih skupina (djeca i mladi, odrasli mlađe dobi, osobe radne dobi koje ostvaruju prihode te osobe starije životne dobi), svaka u svom retku. U stupcima pod naslovom: Ostvareno tijekom 2023. i 2024. godine u pripadajućim poljima naznačeni su pokazatelji uspješnosti svake od planiranih aktivnosti, a u posljednjem stupcu navedena je opća ocjena provedbe (provedeno, dijelom provedeno i nije provedeno), kako bi se omogućila usporedba realizacije i onoga što je bilo planirano Akcijskim planom.

Tijekom 2024. godine, pojedina tijela u sastavu Operativne radne grupe promijenila su nazive i djelokrug rada, sukladno Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o ustrojstvu i djelokrugu tijela državne uprave („Narodne novine“, broj 57/24.). Ministarstvo pravosuđa i uprave preimenovano je u Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije, Ministarstvo znanosti i obrazovanja sada djeluje pod nazivom Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih, a Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja pod nazivom Ministarstvo gospodarstva. Središnji državni ured za demografiju i mlade prestao je s radom, pri čemu je poslove koji se odnose na demografiju preuzelo novoosnovano Ministarstvo demografije i useljništva, a poslove u području mladih, koji se u Nacionalnom strateškom okviru navode kao jedna od ciljnih skupina stanovništva, preuzelo je Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih. U ovom,

tekstualnom dijelu Izvješća, spomenuta tijela se navode pod novim nazivima, a u tabličnom dijelu također se koriste njihovi novi nazivi, u obliku pokrata i skraćenih naziva. Popis pokrata i kratica nalazi se na kraju tabličnog dijela Izvješća.

II. Sažeti pregled aktivnosti na unaprjeđenju financijske pismenosti

Ministarstvo financija

Ministarstvo financija, kao nacionalni koordinator aktivnosti unaprjeđivanja financijske pismenosti u RH, početkom 2023. godine koordiniralo je izradu i postupak donošenja Akcijskog plana za 2023. i 2024. godinu te Izvješća o provedbi mjera i aktivnosti za unaprjeđenje financijske pismenosti potrošača za 2021. i 2022. godinu. Krajem 2024. godine koordiniralo je izradu i aktivnosti vezane uz postupak donošenja Akcijskog plana za unaprjeđenje financijske pismenosti potrošača za 2025. i 2026. godinu te ovog Izvješća.

U istom svojstvu, Ministarstvo financija je tijekom 2023. i 2024. godine redovito održavalo sastanke Operativne radne grupe te komuniciralo i razmjenjivalo informacije o temama vezanim uz financijsku pismenost potrošača. U tom je razdoblju pokrenulo širenje Operativne radne grupe, uključivši dodatne članove u aktivnosti financijskog opismenjavanja. Među novim članovima su predstavnici Agencije za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih te nekoliko sveučilišta i fakulteta iz RH, kao i pojedine financijske institucije i udruge. Na kraju 2024. godine, Operativna radna grupa broji 32 člana.

U svojstvu nacionalnog koordinatora, Ministarstvo financija je u RH promicalo sudjelovanje u obilježavanju Svjetskog i Europskog tjedna novca, surađivalo s dionicima iz javnog, privatnog i neprofitnog sektora, prikupljalo informacije o provedenim aktivnostima tijekom održanih manifestacija i o tome izvještavalo nadležna tijela Organizacije za ekonomsku suradnju i razvoj (u daljnjem tekstu: OECD) te izradilo letak za promidžbene potrebe obilježavanja Svjetskog i Europskog tjedna novca koji je objavljen digitalno na mrežnoj stranici Ministarstva financija, kako bi informacija došla do šire publike. Na mrežnim stranicama Ministarstva financija redovito se objavljuju aktualnosti vezane uz financijsku pismenost kako bi se obavijestilo širu populaciju o relevantnim informacijama.

U suradnji s Agencijom za odgoj i obrazovanje i Agencijom za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih, Ministarstvo financija je sudjelovalo u zajedničkom projektu Europske komisije i OECD-a vezanom uz Europski okvir financijskih kompetencija za djecu i mlade. Rezultat projekta je okvir koji je objavljen 2023. godine.

U suradnji s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i mladih, Ministarstvo financija je 24. ožujka 2023. godine organiziralo online stručni skup „Planirajte svoj novac, posadite svoju budućnost“ s ciljem predstavljanja aktivnosti Operativne radne grupe, definiranih Akcijskim planom. Na skupu je sudjelovalo 311 učitelja i nastavnika.

U suradnji s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i mladih i Agencijom za odgoj i obrazovanje, Ministarstvo financija je 15. ožujka 2024. godine organiziralo stručni skup za odgojno-obrazovne djelatnike pod nazivom „Zaštiti svoj novac, osiguraj svoju budućnost“. Skup je održan u hibridnom formatu te je okupio ukupno 228 sudionika iz različitih dijelova RH. Tijekom skupa, nakon predstavljanja aktivnosti Operativne radne grupe u okviru Svjetskog i Europskog tjedna novca, posebna pažnja bila je posvećena ulozi financijske pismenosti u obrazovanju djece i mladih. Učitelji i nastavnici imali su priliku čuti prezentacije i primjere dobre prakse u radu s učenicima, koje su predstavili Hotelijersko-turistička škola u Zagrebu, I. gimnazija u Zagrebu, Osnovna škola Prečko, I. osnovna škola Dugave, Osnovna škola Zaprude i Osnovna škola Remete. Evaluacijska anketa pokazala je visoku stopu zadovoljstva, s prosječnom ocjenom 4,91 (na ljestvici od 1 do 5), što potvrđuje uspješnost događaja i veliki interes za jačanje financijske pismenosti u obrazovnom sustavu.

Ministarstvo financija je od 2023. godine nadalje počelo s održavanjem edukativnih događanja za srednjoškolce i studente. U suradnji s Ekonomskim fakultetom - Zagreb, Ministarstvo financija je 20. ožujka 2023. godine obilježilo Svjetski i Europski tjedan novca održavanjem konferencije za učenike i studente „Financijska pismenost za generaciju Z“. Glavne teme konferencije bile su osobne financije, trgovanje na burzi, online kupovina i porezni tretman studenata. Kao dio aktivnosti obilježavanja Svjetskog i Europskog tjedna novca, Ministarstvo financija je 18. ožujka 2024. godine samostalno organiziralo konferenciju „Štedi, ulož i život posloži!“ za učenike i studente, a cilj konferencije bio je približiti mladima ključne teme financijske pismenosti, s posebnim naglaskom na važnost štednje, osnove investiranja te prepoznavanje financijskih prijevara. U navedenim je programima sudjelovalo preko 700 sudionika.

U 2024. godini, Ministarstvo financija je započelo s prezentacijama aktivnosti i edukativnih materijala iz područja financijske pismenosti na županijskim stručnim vijećima za učitelje i nastavnike. Izlaganja su obuhvatila pregled istraživanja financijske pismenosti i rezultate hrvatske populacije, posebno djece i mladih, te je naglašena važna uloga odgojno-obrazovnih ustanova u financijskom opismenjavanju. Za tu svrhu, ali i za šire potrebe, Ministarstvo financija je uz suglasnost članova Operativne radne grupe prikupilo i selekcioniralo njihove edukativne materijale, posebno prilagođene za osnovne i srednje škole, a sve s ciljem da se njihova primjena proširi u što većem broju škola. Ovi materijali su objedinjeni na USB stick-ovima te su uz to tablično prikazani s mogućnošću pretraživanja po temama, vrsti materijala i namjeni. Po završetku izlaganja, učiteljima i nastavnicima uručeni su USB stick-ovi s edukativnim materijalima Operativne radne grupe.

Ministarstvo financija, u suradnji s Hrvatskom narodnom bankom i Hrvatskom agencijom za nadzor financijskih usluga, uz potporu Europske komisije, u 2024. godini počelo je provoditi dvogodišnji projekt „Poboljšanje uporabe digitalnih financijskih usluga kroz povećanje digitalne financijske pismenosti u RH“ u sklopu Programa instrumenata tehničke pomoći (Technical Support Instrument – TSI). Cilj projekta je unaprijediti digitalnu financijsku pismenost građana, čime se želi povećati njihova kibernetička sigurnost, otpornost na rizike digitalnih financija, uključujući financijske prijevare, pretjerano preuzimanje rizika i

neinformirano donošenje odluka. U okviru projekta izradit će se prijedlog strategije digitalnog financijskog opismenjavanja za tri institucije korisnice te razviti odgovarajući obrazovni alati. Poseban naglasak bit će na ciljanim demografskim skupinama, uključujući ranjive skupine poput mladih i starijih osoba.

Ministarstvo financija je u 2024. godini intenzivno radilo na Prijedlogu Strateškog okvira za razvoj tržišta kapitala u RH 2025.-2030., koji definira ključne strateške smjerove za razvoj tržišta kapitala. Jedna od stavki odnosi se na promicanje i unaprjeđenje financijske pismenosti, a fokusirana je na financijsko opismenjavanje stanovništva/malih investitora, u svrhu razumijevanja prednosti i rizika tržišta kapitala. Povećanje sudjelovanja i aktivnosti malih ulagača trebalo bi biti podržano nizom mjera, posebice kontinuiranim naporima u jačanju financijske pismenosti i to ne samo u školama i kod mlađeg stanovništva, već i kod odraslih osoba, s ciljem razumijevanja važnosti ulaganja i ovakvog oblika štednje.

Krajem 2024. godine donesen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o kreditnim institucijama („Narodne novine“, broj 145/24.) kojim je uvedena obveza kreditnim institucijama da svake godine dio prihoda izdvajaju za financiranje aktivnosti osnaživanja financijske pismenosti građana, kao i prekršajna odredba za slučaj njezinog kršenja, a sve s ciljem poticanja još šire i aktivnije provedbe aktivnosti koje su usmjerene na povećanje financijske pismenosti.

Ministarstvo financija, Porezna uprava

Ministarstvo financija, Porezna uprava nastavila je s edukativnim aktivnostima u području financijske pismenosti i poreza, usmjerenima na djecu, studente i porezne obveznike. Kroz 2023. i 2024. godinu provedene su brojne inicijative s ciljem podizanja svijesti i razumijevanja poreznih obveza.

Program edukacija koji je započeo 2020. godine, a bio je obustavljen 2021. zbog pandemije, ponovno je pokrenut te se provodio tijekom 2023. i 2024. godine. U tom razdoblju održane su 64 edukacije za učenike razredne i predmetne nastave osnovnih škola Grada Zagreba i okolice. Kroz ove aktivnosti o porezima je educirano 1.244 sudionika, uključujući učenike, njihove profesore, učitelje i stručne službe škola.

Ministarstvo financija, Porezna uprava kontinuirano prima pisane i usmene pohvale od nastavnog osoblja i učenika te preporuke i pozive za održavanje edukacija u drugim školama.

Tijekom 2023. i 2024. godine, u suradnji s Pravnim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu, Ministarstvo financija, Porezna uprava sudjelovala je u 7 poreznih razgovora koji su pokrivali različite teme iz područja poreza i financijske pismenosti. U raspravama su sudjelovali profesori fakulteta, vanjski suradnici i studenti, a kroz dvije godine obuhvaćeno je 169 studenata. Rezultati anketnih upitnika koje su studenti ispunjavali prije i nakon razgovora pokazali su kontinuirani porast točnih odgovora, što ukazuje na povećanje razine znanja nakon održanih edukacija.

Kao pomoć u ispunjavanju poreznih obveza, tijekom 2023. i 2024. godine pripremljeni su novi i ažurirani vodiči za porezne obveznike, usklađeni s izmjenama poreznih propisa. Vodiči su objavljeni na službenim mrežnim stranicama Ministarstva financija, Porezne uprave.

Ministarstvo financija, Porezna uprava aktivno je sudjelovala u obilježavanju Svjetskog i Europskog tjedna novca 2023. i 2024. godine putem prigodnih objava na svojim mrežnim stranicama, promovirajući važnost financijske pismenosti i porezne osviještenosti.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih tijekom 2023. i 2024. godine djelovalo je u području financijske pismenosti kako slijedi:

Dio kurikulumu utvrđenog Odlukom o donošenju kurikulumu za međupredmetnu temu *Poduzetništvo* za osnovne i srednje škole u RH („Narodne novine“, broj 7/19.) čini domena pod nazivom *Ekonomika i financijska pismenost*. Ishodi poučavanja u vezi s financijskom pismenošću uključuju razumijevanje financijskih proizvoda, usluga i koncepata, svijest o financijskim mogućnostima i rizicima, sposobnost prikupljanja potrebnih informacija te donošenje odluka o izboru financijskih usluga u skladu s osobnim potrebama i odgovorno upravljanje novcem. Ova međupredmetna tema smatra se komplementarnom sa svim nastavnim predmetima i ostalim međupredmetnim temama, a njezino ostvarivanje predviđeno je kroz redovitu nastavu i izvannastavne aktivnosti (kurikulum je dostupan na poveznici: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/full/2019_01_7-157.html).

Budući da se međupredmetna tema *Poduzetništvo* provodi u svim ciklusima osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja, ona predstavlja važan segment financijskog opismenjavanja kroz sustav formalnog obrazovanja, s gotovo potpunim obuhvatom djece u razvojno i formativno ključnom razdoblju za sustavno stjecanje temeljnih znanja, stavova i ponašanja u području financijske pismenosti. Statistički izraženo, u školskoj godini 2022./2023. na području RH djelovalo je 2.424 osnovnih i srednjih škola s 452.743 učenika, a u 2023./2024. godini ukupan broj osnovnih i srednjih škola bio je 2.412, s 449.514 učenika. U školskoj godini 2024./2025. broj osnovnih i srednjih škola je 2.395, a ukupno je bilo 447.987 učenika.

Povodom Svjetskog i Europskog tjedna novca 2023. i 2024. godine, suradnjom niza dionika, članova Operativne radne grupe i drugih aktera u području financijske pismenosti, a prije svega angažmanom učitelja i nastavnika, organizirani su brojni edukativni programi i prigodna događanja. Poseban naglasak stavljen je na uključivanje djece i mladih u aktivnosti usmjerene na unaprjeđenje financijske pismenosti. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih je u veljači 2023. i veljači 2024. poslalo dopis svim osnovnim i srednjim školama s informacijama o obilježavanju Svjetskog i Europskog tjedna novca, kako bi bile upoznate s ponudom aktivnosti i manifestacija na nacionalnoj i međunarodnoj razini, posvećenih financijskom obrazovanju.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih je 2023. godine, zajedno s Ministarstvom financija, organiziralo i bio domaćin stručnog online skupa namijenjenog predstavljanju aktivnosti

Operativne radne grupe definiranih Akcijskim planom. Na skupu su sudjelovali zainteresirani učitelji i nastavnici koji su se prijavili putem Sustava za prijavljivanje na stručne skupove Agencije za odgoj i obrazovanje (internetska adresa: <http://ettaedu.azoo.hr/>), a sudjelovalo je ukupno 311 učitelja i nastavnika.

U 2024. godini, suradnjom Ministarstva financija, Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih i Agencije za odgoj i obrazovanje, održan je hibridni stručni skup. Na skupu su učitelji, nastavnici i stručni suradnici iz cijele RH imali priliku upoznati se s redovitim, fakultativnim i izvannastavnim radom s učenicima u području financijske pismenosti te s nizom primjera dobre prakse. Sudionici su skup visoko ocijenili, a ukupno ih je bilo 228.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih je u navedenom razdoblju podržavalo i djelovanje udruga u području financijskog opismenjavanja učenika. U sklopu Natječaja za dodjelu bespovratnih sredstava projektima udruga u području izvaninstitucionalnog odgoja i obrazovanja djece i mladih, unutar prioritarnog područja P3: *Poticanje razvoja kompetencija u prirodoslovno-matematičkom području - Odgoj i obrazovanje za financijsku, digitalnu i medijsku pismenost*, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih je financiralo:

- u školskoj godini 2022./2023. četiri projekta u ukupnom iznosu od 54.818,73 eura,
- u školskoj godini 2023./2024. četiri projekta u ukupnom iznosu od 64.686,67 eura,
- u školskoj godini 2024./2025. četiri projekta u ukupnom iznosu od 57.866,67 eura.

Ukupno je financirano 12 projekata, koji su se provodili u 12 škola, s uključenih oko 1.200 učenika.

Ministarstvo gospodarstva

Tijekom 2023. i 2024. godine Ministarstvo gospodarstva u području zaštite potrošača provodilo je niz aktivnosti s ciljem bolje informiranosti i educiranosti građana o njihovim potrošačkim pravima, što izravno utječe na zaštitu njihovih gospodarskih i financijskih interesa.

Potrošači se na tržištu suočavaju sa suvremenim modelima prodaje i marketinškim strategijama koje privlače potencijalne kupce. Transformacija tradicionalnog načina kupovine u digitalni oblik te inovacije u prodaji proizvoda i usluga nude različite koristi, ali i izazove, poput nepoštenih poslovnih praksi, prikrivenog i personaliziranog oglašavanja, nesigurnih proizvoda, zaštite osobnih podataka i prijevara.

Zbog toga je značajan dio aktivnosti u 2023. i 2024. godini bio usmjeren na izravnu komunikaciju i pružanje informacija potrošačima i poslovnim subjektima o njihovim pravima i obvezama. Informiranje i edukacija potrošača provodila se putem:

- besplatnog telefona za informiranje potrošača (0800 414 414),
- elektroničke pošte (pravapotrosaca@mingo.hr),
- Centralnog informacijskog sustava za zaštitu potrošača (CISZP).

- putem portala „Sve za potrošače“.

Statistički podaci o pruženim informacijama i savjetima:

- Besplatni telefon: u 2023. godini pruženo je 1.298 savjeta, a do 1. prosinca 2024. godine 1.216 savjeta.
- Elektronička pošta: u 2023. godini zaprimljeno je i obrađeno 1.682 upita građana, dok je u 2024. godini odgovoreno na 2.930 upita.
- CISZP: u 2023. godini riješeno je 666 upita, dok je u prva tri mjeseca 2024. godine riješeno 118 upita. Zbog tehnološke zastarjelosti sustav je ugašen u ožujku 2024., a trenutno je u tijeku izrada novog sustava za upite potrošača.
- Portal „Sve za potrošače“: u 2023. godini ostvareno je 77.396 pregleda, a u 2024. godini 70.446 pregleda.

Ministarstvo gospodarstva je također provodilo aktivnosti edukacije i informiranja potrošača i poslovne zajednice putem konferencija i radionica.

Obilježavanje Dana potrošača (15. ožujka):

- 2023. godine konferencija je bila posvećena temi „Osnaživanje potrošača u energetskej tranziciji“.
- 2024. godine konferencija je održana na temu „Potrošač u doba umjetne inteligencije“.

Kako bi se potrošačka politika približila javnosti, Ministarstvo gospodarstva je redovito surađivalo s medijima i odgovaralo na novinarske upite o potrošačkim temama.

Suradnja s udrugama za zaštitu potrošača:

U razdoblju 2023. i 2024. godine Ministarstvo gospodarstva je pružalo institucionalnu potporu za šest udruga za zaštitu potrošača. Za tu je svrhu osigurano financiranje u iznosu od 68.264,14 eura godišnje.

Radionice o uvođenju eura:

Nakon uvođenja eura, Ministarstvo gospodarstva je organiziralo edukativne radionice za potrošače u Čakovcu, Karlovcu, Slavonskom Brodu i Koprivnici kako bi ih informiralo o prelasku na novu valutu.

Praćenje maloprodajnih cijena u razdoblju dvojnog iskazivanja (kuna/euro):

Ministarstvo gospodarstva je, kao nositelj Koordinacijskog odbora za prilagodbu gospodarstva i zaštitu potrošača u procesu uvođenja eura, provodilo projekt "Tajni kupac za zaštitu potrošača u procesu uvođenja eura u RH" u suradnji s potrošačkim udrugama.

Za ovu je aktivnost utrošeno:

- 37.417 eura u 2023. godini,
- 18.708 eura u 2024. godini.

Agencija za odgoj i obrazovanje

Tijekom 2023. i 2024. godine Agencija za odgoj i obrazovanje provela je niz aktivnosti u okviru međupredmetne teme Poduzetništvo, s ciljem jačanja financijskih kompetencija odgojno-obrazovnih djelatnika i učenika.

Među ključnim aktivnostima ističu se državni stručni skupovi za učitelje, nastavnike i stručne suradnike u organizaciji Agencije za odgoj i obrazovanje:

- „Upravljanje osobnim financijama“, na kojem je sudjelovalo 985 odgojno-obrazovnih radnika,
- „Obilježavanje Svjetskog i Europskog tjedna novca“, sa 764 sudionika iz odgojno-obrazovnog sustava.

U suradnji s Ministarstvom financija i Agencijom za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih, Agencija za odgoj i obrazovanje je sudjelovala u zajedničkom projektu Europske komisije i OECD-a vezanom uz Europski okvir financijskih kompetencija za djecu i mlade gdje je 12. travnja 2024. predstavila proces integracije financijskog obrazovanja u školske programe kroz međupredmetnu temu Poduzetništvo.

Kao nositelj projekta „Učim poduzetništvo 5.0“, Agencija za odgoj i obrazovanje je provela niz aktivnosti u razdoblju od 1. listopada 2022. do 30. ožujka 2024. godine, uz financijsku podršku od 173.783,06 EUR iz EGP grantova (Island, Lihtenštajn, Norveška). Projekt je proveden u suradnji s partnerima:

- Vinco Innovation (Norveška),
- Hrvatska udruga učeničkog zadrugarstva,
- OŠ „Vođinci“,
- OŠ „Silvije Strahimir Kranjčević“,
- OŠ Levanjska Varoš.

Ciljevi projekta uključivali su:

- jačanje kompetencija učitelja osnovnih škola iz Vukovarsko-srijemske županije i Osječko-baranjske županije,
- razvoj inovativnih sadržaja i programa za učeničko zadrugarstvo i poduzetništvo,
- povećanje vidljivosti proizvoda učeničkih zadruga u zajednici,
- transfer znanja kroz stručnu edukaciju voditelja učeničkih zadruga.

Projekt „Učim poduzetništvo 5.0“ uspješno je proveden te je dao značajan doprinos razvoju učeničkih zadruga i međusektorske suradnje.

Aktivnosti Agencije za odgoj i obrazovanje provedene u 2023. i 2024. godini imale su snažan utjecaj na jačanje poduzetničkih kompetencija i financijske pismenosti među odgojno-

obrazovnim djelatnicima. Očekuje se da će ostvareni rezultati i prijenos stečenih znanja imati ključnu ulogu u daljnjem razvoju financijskog obrazovanja unutar obrazovnog sustava.

Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih

Temeljem Akcijskog plana, Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih provela je niz edukativnih aktivnosti, uključujući predavanja, radionice i panele na temu financijske pismenosti.

Aktivnosti za djecu i mlade

Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih organizirala je deset radionica za učenike srednjih strukovnih škola, obuhvaćajući teme poput štednje, poduzetništva i osnivanja poduzeća. Na radionicama je sudjelovalo ukupno 50 učenika iz različitih srednjih strukovnih škola u RH.

U suradnji s Ministarstvom financija i Agencijom za odgoj i obrazovanje, Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih je sudjelovala u zajedničkom projektu Europske komisije i OECD-a vezanom uz Europski okvir financijskih kompetencija za djecu i mlade gdje je predstavila primjere dobre prakse te prikaz aktivnosti vezanih uz financijsku edukaciju učenika srednjih strukovnih škola.

U sklopu Svjetskog i Europskog tjedna novca 2023. i 2024., Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih je, u suradnji sa Srednjom školom Ban Josip Jelačić iz Zaprešića, Ministarstvom financija i Hrvatskom narodnom bankom, organizirala panele o štednji. Na panelima je sudjelovalo 135 učenika iz cijele RH.

Aktivnosti za osobe radne dobi

Za odrasle polaznike, Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih je organizirala državne i međuzupanijske/županijske skupove s temama iz područja financijske pismenosti, i to tri državna skupa s ukupno 135 sudionika iz odgojno-obrazovnog sektora i 45 međuzupanijskih/županijskih skupova, s ukupno 1.103 sudionika.

Teme koje su obrađene na skupovima uključuju:

- Štedi danas za bolje sutra,
- Škola pametnih financija,
- Inovacije - tržište osiguranja,
- Novac i njegova uloga,
- Socijalno poduzetništvo,
- Zaštita potrošača,
- Upravljanje budžetom.

Tijekom Svjetskog i Europskog tjedna novca 2023. i 2024., Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih je također organizirala panele o štednji namijenjene odgojno-obrazovnim djelatnicima, na kojima je sudjelovalo 382 sudionika. Paneli su održani u suradnji sa Srednjom školom Ban Josip Jelačić iz Zaprešića, Ministarstvom financija i Hrvatskom narodnom bankom.

Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga

Tijekom 2023. i 2024. godine Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga je značajno intenzivirala svoje aktivnosti na području financijske pismenosti, s posebnim naglaskom na edukaciju osnovnoškolaca. Ključnu ulogu u tom segmentu imala je njihova društvena igra Desitudo, koja na zanimljiv i interaktivan način uvodi učenike u svijet financijskih pojmova i razvija njihove vještine donošenja financijskih odluka.

U suradnji s osnovnim i srednjim školama, Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga je provela dva natječaja tijekom 2023. i 2024. godine. Pobjednički radovi nagrađeni su interaktivnim zaslonima za škole, čime su potaknuti kreativnost i inovativnost učenika te unaprjeđenje financijske pismenosti.

Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga nastavila je promicati financijsku pismenost i među studentima putem godišnjih nagrada za najbolje znanstvene i stručne studentske radove. Tijekom protekle dvije godine nagrađeno je šest studentskih radova novčanim nagradama, čime je podržana djelatnost akademske zajednice i interes mladih za financijske teme.

Jedna od novih ciljnih skupina postali su građani starije životne dobi. Edukacija za njih realizirana je u suradnji s Pučkim otvorenim učilištem, pružajući im priliku za stjecanje osnovnih znanja potrebnih za snalaženje u suvremenom financijskom sustavu.

Za širu javnost, Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga redovito organizira online edukacije svakog 15. u mjesecu, a putem različitih kanala objavljuje edukativne tekstove, letke i brošure te interaktivne sadržaje poput osmosmjerki i online escape room-ova. Ove aktivnosti omogućuju široj publici pristup znanju na zanimljiv i prilagođen način.

Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga će nastaviti razvijati i prilagođavati svoje edukativne aktivnosti kako bi doprla do različitih ciljnih skupina - od školske djece i studenata, preko starijih građana, do šire javnosti. Uz klasična predavanja i radionice, posebna pažnja usmjerit će se na izradu edukativnih materijala, suradnju s medijima i stvaranje inovativnih edukativnih alata.

Financijska agencija

Zaposlenici Financijske agencije iz područja ovrha održali su tijekom 2023. i 2024. godine pet mrežnih seminara pod nazivom „Kako zajedno pomoći ovršenima“, koji su obuhvatili 1.220 polaznika.

U suradnji s udrugom Padobran, u sklopu savjetovališta „Skok iz duga“, provodili su individualno financijsko savjetovanje građana, pri čemu je savjetovano ukupno 850 osoba.

Financijska agencija je nastavila suradnju na izradi edukacijskih videa i podcasta s poznatim stručnjakom i financijskim vlogerom Tonijem Milunom. Ukupno deset videa na temu „Dug i kako se nositi s njim“ pregledalo je čak 17.600 korisnika, dok je pet podcasta s temom „Financijska pismenost i ovrha“ doseglo 2.500 građana.

Zaposlenici Financijske agencije iz područja ovrha, zajedno s članom Uprave Financijske agencije, sudjelovali su tijekom 2023. i 2024. godine na konferencijama Tonija Miluna o financijskoj pismenosti, koje su privukle velik broj sudionika. Na tim događanjima predstavili su problematiku ovrha, djelatnost Financijske agencije te izazove i smjernice za unaprjeđenje ovog društveno značajnog područja.

Hrvatska narodna banka

Hrvatska narodna banka je tijekom 2023. i 2024. godine nastavila provoditi mjere i aktivnosti usmjerene na unaprjeđenje financijske pismenosti potrošača.

U tom kontekstu nastavljene su redovite edukativne prezentacije i radionice, pri čemu je u 2023. godini u nekom od oblika edukacije iz djelokruga rada Hrvatske narodne banke sudjelovalo 10.374 učenika, profesora i ostalih zainteresiranih građana, dok je u 2024. godini taj broj porastao na 11.018 sudionika.

Na mrežnim stranicama Hrvatske narodne banke objavljena su dva informativna letka pripremljena u suradnji s trima europskim nadzornim tijelima:

- Europskom nadzornom bankom (European Banking Authority – EBA),
- Europskim nadzorom tržišta vrijednosnih papira (European Securities and Markets Authority – ESMA) i
- Europskim nadzorom osiguranja i strukovnih mirovina (European Insurance and Occupational Pensions Authority - EIOPA).

To su letci:

- „Kako inflacija i povećanje kamatnih stopa utječu na moj novac“ i
- „Ulaganja, krediti, osiguranje ili mirovine s naglaskom na održivost“.

Hrvatska narodna banka je i u Svjetskom i Europskom tjednu novca, koji se obilježavao od 20. do 26. ožujka 2023. te od 18. do 24. ožujka 2024., organizirala Velike učeničke debate kao središnji događaj:

- 2023. godine učenici su debatirali na temu „Treba li se o našoj financijskoj budućnosti brinuti sustav ili to moramo činiti sami?“
- 2024. godine tema je bila „Ranjive društvene skupine u vrtlogu osobnih financija“.

Na debatama je sudjelovalo ukupno 380 učenika iz različitih dijelova RH, a snimke su dostupne na YouTube kanalu Hrvatske narodne banke.

Predstavnici Hrvatske narodne banke aktivno su sudjelovali na različitim skupovima i okruglim stolovima vezanim uz financijsku pismenost te su nastavili suradnju s ključnim dionicima:

- Studentske debate s Hrvatskom agencijom za nadzor financijskih usluga,
- Stručni skupovi za nastavnike i profesore u suradnji s Agencijom za odgoj i obrazovanje i Agencijom za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih.

U istom razdoblju provedene su i edukativne kampanje, koje su uključivale:

- Objave upozorenja, priopćenja i informacija na mrežnim stranicama Hrvatske narodne banke,
- Gostovanja u rubrici „Financijska pismenost“ emisije „Dobro jutro, Hrvatska“ na Hrvatskoj radio televiziji,
- Sudjelovanje u emisiji „Financijska abeceda“ na Hrvatskom katoličkom radiju.

U 2023. godini, Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga i Hrvatska narodna banka provele su novi ciklus istraživanja financijske i digitalne financijske pismenosti stanovništva prema metodologiji OECD-a.

Hrvatska narodna banka je uspostavila i 18. lipnja 2024. godine otvorila Muzej novca Hrvatske narodne banke Moneterra. Muzej je do kraja 2024. godine imao 5.760 posjetitelja.

Osim aktivnosti na nacionalnoj razini, Hrvatska narodna banka je nastavila sudjelovati u programu tehničke pomoći za financijsku edukaciju članica Nizozemske konstitucije, koji provodi OECD, Međunarodna mreža za financijsko obrazovanje (INFE), a financira Ministarstvo financija Nizozemske.

U 2024. godini, Hrvatska narodna banka je u suradnji s Ministarstvom financija i Hrvatskom agencijom za nadzor financijskih usluga, uz potporu Europske komisije, započela provoditi dvogodišnji projekt „Poboljšanje uporabe digitalnih financijskih usluga kroz povećanje digitalne financijske pismenosti u RH“ u sklopu Programa instrumenata tehničke pomoći (Technical Support Instrument – TSI).

Cilj projekta je unaprijediti digitalnu financijsku pismenost građana, čime se želi povećati njihovu otpornost na rizike digitalnih financija, uključujući financijske prijevare, kibernetičku sigurnost, pretjerano preuzimanje rizika i neinformirano donošenje odluka. U okviru projekta izradit će se prijedlog strategije digitalnog financijskog opismenjavanja za tri institucije korisnice te razviti odgovarajući obrazovni alati. Poseban naglasak bit će na ciljanim demografskim skupinama, uključujući ranjive skupine poput mladih i starijih osoba.

Hrvatski ured za osiguranje

Hrvatski ured za osiguranje kontinuirano provodi aktivnosti usmjerene na podizanje svijesti o važnosti financijske edukacije, s posebnim naglaskom na osiguranje i financijsko opismenjavanje mladih.

Povodom Svjetskog i Europskog tjedna novca, Hrvatski ured za osiguranje je organizirao brojne inicijative kako bi dodatno potaknuo svijest o značaju financijske edukacije u području osiguranja. Tijekom 2023. i 2024. godine nastavljena je organizacija edukativnih predavanja, koja su održana na Pravnom fakultetu u Rijeci te Osnovnoj školi Ive Andrića u Zagrebu. U suradnji s članicama Hrvatskog ureda za osiguranje, predavanja su održana i u Katoličkoj osnovnoj školi u Požegi te Ekonomskoj upravnoj školi u Osijeku. Kao i prethodnih godina, Hrvatski ured za osiguranje je sudjelovao na stručnim skupovima koje organizira Agencija za odgoj i obrazovanje.

Dugogodišnju predanost jačanju financijske pismenosti potvrđuje i projekt „Sigurnije sutra“, koji su Hrvatski ured za osiguranje i društva za osiguranje pokrenuli 2021. godine. Kampanja, usmjerena na podizanje razine financijske pismenosti građana u području osiguranja, uspješno se provodi već četvrtu godinu zaredom, uključujući razdoblje 2023.–2024. godine.

U istom razdoblju, Hrvatski ured za osiguranje je proveo i dva natječaja za dodjelu nagrada:

- 2023. godine nagrađeni su najbolji znanstveni rad objavljen iz područja osiguranja, najbolji završni rad na poslijediplomskom specijalističkom studiju, najbolji diplomski rad na diplomskom studiju te najbolji završni rad na preddiplomskom studiju.
- 2024. godine dodijeljene su nagrade za najbolji znanstveni rad iz područja osiguranja i najbolji diplomski rad na diplomskom studiju.

Zaštita potrošača i dalje je jedan od prioriteta Hrvatskog ureda za osiguranje, čemu doprinosi rad Centra za medijaciju pri Hrvatskom uredu za osiguranje te Pravobraniteljstva na području osiguranja, pri čemu oba mehanizma omogućuju besplatnu i učinkovitu zaštitu potrošača. Centar za medijaciju posebno se ističe svojim internetskim rješavanjem sporova, pružajući potrošačima mogućnost podnošenja prijedloga za medijaciju putem mrežnih stranica Hrvatskog ureda za osiguranje, čime se osigurava brzo, jednostavno i učinkovito rješavanje sporova.

Nadalje, Hrvatski ured za osiguranje je tijekom 2023. i 2024. godine nastavio s izdavanjem znanstveno-stručnog časopisa „Hrvatski časopis za OSIGURANJE“, čiji je cilj unaprjeđenje, afirmacija i promocija osigurateljne znanosti i struke te povezivanje znanosti i prakse. U tom razdoblju godišnje su izdana po dva broja časopisa.

Štedopis, Institut za financijsko obrazovanje Zagreb

Štedopis, Institut za financijsko obrazovanje Zagreb, kontinuirano provodi program međupredmetnih i interdisciplinarnih sadržaja poduzetništva za osnovne i srednje škole, uključujući izdavanje novog online udžbenika i priručnika za nastavnike srednjih škola „Moj

novac, moj posao, moja budućnost“ te održavanje edukativnih radionica za nastavnike i učenike srednjih škola u suradnji s Europskom investicijskom bankom i Hrvatskom udrugom banaka. Novi sadržaj predstavljen je u suradnji s Agencijom za odgoj i obrazovanje 2024. godine na radionici na kojoj je sudjelovalo više od 200 nastavnika srednjih škola iz cijele RH. Udžbenik i priručnik „Moj novac, moj posao, moja budućnost“ objavljeni su u digitalnom obliku na mrežnoj stranici, a preuzeti su gotovo 10.000 puta.

Postojeći udžbenik za osnovne škole „Novac i ja“ ažuriran je i objavljen u digitalnom obliku na mrežnoj stranici Štedopisa, Instituta za financijsko obrazovanje Zagreb, a preuzet je 6.550 puta.

Kroz projekt financijske pismenosti, u suradnji s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i mladih, Štedopis, Institut za financijsko obrazovanje Zagreb je organizirao dvije cjelodnevne radionice za nastavnike s ciljem upoznavanja i primjene udžbenika u nastavi. Na radionicama je sudjelovalo 75 nastavnika, a šest srednjih i tri osnovne škole uvele su fakultativni predmet Financijska pismenost. Štedopis, Institut za financijsko obrazovanje Zagreb je također održao 16 radionica o odgovornom upravljanju novcem za 510 učenika osnovnih i srednjih škola.

U suradnji s Gradom Zagrebom objavljena je e-brošura „Ulaganje za početnike“, koja je preuzeta 600 puta. Također je održana radionica za građane o utjecaju psihologije na financijsko ponašanje te 14 radionica za učenike osnovnih škola Grada Zagreba, s ukupno 336 sudionika.

U suradnji s Addiko bankom Hrvatska, tijekom 2023. i 2024. održano je natjecanje u financijskoj pismenosti za više razrede osnovnih škola, na kojem je sudjelovalo više od 4.400 učenika iz cijele RH. Također je održano 40 radionica financijske pismenosti za 880 učenika iz najbolje plasiranih ekipa.

U suradnji s Udrugom PET PLUS krajem 2024. godine izrađen je edukacijski program za ovisnike o kocki, korisnike terapijske zajednice, u okviru Klinike za psihijatriju Sveti Ivan. Održane su dvije radionice za 49 korisnika.

U 2023. godini Štedopis, Institut za financijsko obrazovanje Zagreb je proveo istraživanje o financijskoj pismenosti tinejdžera na nacionalno reprezentativnom uzorku od 1.011 učenika u dobi od 13 do 19 godina. Istraživanje je mjerilo tri osnovne kategorije financijske pismenosti: financijsko znanje, financijsko ponašanje i stavove prema novcu. Također su analizirani financijski ciljevi tinejdžera, njihove najveće brige u budućnosti te razina financijske uključenosti. Istraživanje je provedeno u školama RH u kojima je Štedopis, Institut za financijsko obrazovanje Zagreb organizirao aktivnosti financijske pismenosti, čime je ujedno izvršena evaluacija provedenih edukativnih programa u posljednje tri godine.

Nastavljena je aktivna suradnja s članovima Operativne radne grupe s ciljem podizanja razine financijske pismenosti potrošača.

Svjetski i Europski tjedan novca obilježen je okruglim stolom s Hrvatskom udrugom banaka, na kojem je predstavljeno istraživanje financijske pismenosti tinejdžera.

Distribuirana su 22 informativna teksta (newslettera) na 2.250 primatelja. Predstavnici Štedopisa, Instituta za financijsko obrazovanje Zagreb gostovali su na nacionalnoj i komercijalnim televizijama, a brojni tiskani i internetski mediji prenosili su članke ŠTEDOPIS-a s ciljem podizanja financijske pismenosti potrošača.

Hrvatski institut za financijsku edukaciju

Udruga Hrvatski institut za financijsku edukaciju nastavila je i tijekom 2023. i 2024. godine s intenzivnim radom na području edukacije i informiranja potrošača te financijske pismenosti. U tom razdoblju realiziran je niz radionica, panela, edukativnih materijala i medijskih nastupa.

Tijekom 2023. i 2024. godine održano je ukupno 12 radionica za učenike osnovnih i srednjih škola, uz podršku volonterskog rada i javnih natječaja. Na radionicama je sudjelovalo ukupno 293 učenika.

U 2024. godini Hrvatski institut za financijsku edukaciju je kroz nove edukativne materijale (edukativne brošure) obradio novi Zakon o načinu, uvjetima i postupku servisiranja i kupoprodaje potraživanja („Narodne novine“, broj 155/23.), koji je donesen s ciljem osiguravanja poštenog i transparentnog postupanja prema dužnicima. Brošure su dostupne na mrežnoj stranici Udruge, a za dodatnu interakciju pripremljen je edukativni kviz s QR kodovima. Mrežna stranica Hrvatskog instituta za financijsku edukaciju bilježi preko 7.000 posjeta, uz 55 objavljenih tekstova.

Povodom Svjetskog i Europskog tjedna novca, u organizaciji Ministarstva financija i Ekonomskog fakulteta - Zagreb, 20. ožujka 2023. Hrvatski institut za financijsku edukaciju je sudjelovao na konferenciji „Financijska pismenost za generaciju Z“, namijenjenoj studentima i srednjoškolcima.

U 2024. godini, Hrvatski institut za financijsku edukaciju je sudjelovao na događaju u organizaciji Ministarstva financija „Štedi, ulož i život posloži!“, koji je bio namijenjen srednjoškolcima i studentima.

Na poziv Hrvatske akademske zajednice na Ekonomskom fakultetu - Zagreb, predstavnici Hrvatskog instituta za financijsku edukaciju sudjelovali su na:

- Financijskoj akademiji, kroz panel raspravu „Osobne financije“,
- Radionici „Osobne financije“ za studente članove Hrvatske akademske zajednice Ekonomskog fakulteta – Zagreb te
- Poduzetničkoj akademiji 2024. „Stani na pete“.

Hrvatski institut za financijsku edukaciju je tijekom 2023. i 2024. godine povremeno sudjelovao u TV emisijama i objavljivao članke u medijima. Zabilježena su tri medijska istupa s ciljem podizanja svijesti građana o financijskoj pismenosti.

Tijekom 2023. i 2024. godine realizirana su četiri projekta uz financijsku potporu Grada Zagreba. Članovi Hrvatskog instituta za financijsku edukaciju sudjelovali su kao predavači na stručnim skupovima AZOO-a.

Hrvatski institut za financijsku edukaciju je kroz svoje aktivnosti pokazao snažnu predanost promicanju financijske pismenosti i zaštiti prava potrošača. Kroz radionice, panele i informativne materijale pridonosi edukaciji mladih i odraslih, potičući bolju financijsku osviještenost društva.

Savez samostalnih sindikata Hrvatske

Savez samostalnih sindikata Hrvatske štiti i unaprjeđuje radnička prava i dobrobit svojih članova kroz:

- Dijalog, aktivizam i zagovaranje, vođeni vrijednostima pravednosti, jednakosti, solidarnosti i zajedništva,
- Projekt „Rad po mjeri čovjeka“, kao odgovor na pogoršanje kvalitete radnih mjesta, degradaciju radničkih prava i demografsku krizu,
- Istraživanja, javne rasprave, edukacije i stručne publikacije o uvjetima rada u Hrvatskoj, EU i svijetu.

Savez samostalnih sindikata Hrvatske duži niz godina kontinuirano radi na unaprjeđenju financijskog položaja radnika i članova njihovih obitelji kroz povećanje plaća kolektivnim ugovorima, ali provodi i javne kampanje zagovaranja unaprjeđenja financijskog položaja radnika i poboljšanja uvjeta rada na radnim mjestima. Sindikati udruženi u Savez samostalnih sindikata Hrvatske potpisnici su više od 300 kolektivnih ugovora kojima su za veliku većinu sindikalnih članova osigurali višu razinu radničkih prava od one propisane zakonima.

Ciljne skupine za unaprjeđenje financijske pismenosti u 2023. i 2024. godini uključuju:

- Radnike, sindikalne povjerenike, članove radničkih vijeća i predstavnike radnika u nadzornim odborima,
- Sindikalne stručnjake, kroz projekt EDUCA@SSSH (<http://educa.sssh.hr/>), koji omogućuje stručno osposobljavanje.

Kroz EDUCA@SSSH u 2023. i 2024. godini prošlo je 585 sudionika koji su sudjelovali na 28 tečajeva i konferencija. Savez samostalnih sindikata Hrvatske je pripremio i tiskao 335 primjeraka edukativnih materijala za polaznike tečajeva sindikalne škole EDUCA@SSSH, Organizirano je pet webinar s ukupno 106 sudionika, a održano je i 12 podcasta na temu radnih prava (<https://radpomjeri.eu/podcast/>).

Savez samostalnih sindikata Hrvatske kontinuirano radi na unaprjeđenju financijskog položaja radnika i njihovih obitelji putem povećanja plaća kolektivnim ugovorima.

U 2023. i 2024. godini poseban naglasak stavljen je na:

- Strateško planiranje sustava plaća,
- Kolektivno pregovaranje te
- Industrijske akcije.

Kroz edukaciju, istraživanja i zagovaranje, Savez samostalnih sindikata Hrvatske aktivno doprinosi boljem radnom okruženju u Hrvatskoj.

CFA Udruga Hrvatska

Tijekom 2023. i 2024. godine CFA Udruga Hrvatska je nastavila uspješno voditi i razvijati mrežnu stranicu Moje sutra, koja predstavlja važan alat za promicanje financijske pismenosti među različitim dobnim skupinama. Stranica pruža edukativne sadržaje, vodiče i praktične savjete za upravljanje osobnim financijama, čime doprinosi povećanju razine financijske pismenosti u Hrvatskoj. Uz redovito ažuriranje sadržaja, stranica je zadržala poziciju relevantnog izvora informacija u ovom području.

U suradnji CFA Udruga Hrvatska i Štedopisa, Instituta za financijsko obrazovanje Zagreb, objavljena je knjiga skupine autora „Ulaganje za početnike”. Ovo izdanje ima za cilj pojednostaviti i približiti osnove ulaganja građanima, posebice početnicima.

Knjiga pokriva ključne pojmove i korake u procesu ulaganja na jednostavan i razumljiv način, uz naglasak na donošenje informiranih i promišljenih financijskih odluka. Autori su licencirani investicijski stručnjaci i članovi CFA Udruge Hrvatska, čime je osigurana stručnost i vjerodostojnost sadržaja.

Izdanje je obilježeno organizacijom okruglog stola s autorima knjige, održanog u knjižnici Bogdana Ogrizovića, u Zagrebu, 20. ožujka 2024. godine. Na predstavljanju su sudjelovali predstavnici Štedopisa, Instituta za financijsko obrazovanje Zagreb, ujedno i nakladnika, predstavnici CFA Udruge Hrvatska i autori knjige. Događaj je privukao značajan interes javnosti, medija i stručnjaka iz financijskog sektora. Knjiga je u online izdanju dostupna besplatno na mrežnom portalu Štedopisa, Instituta za financijsko obrazovanje Zagreb i stranici CFA Udruge Hrvatska. Time je osigurana široka dostupnost edukativnih materijala svim zainteresiranim građanima.

Hrvatska udruga kreditnih unija

U razdoblju 2023.- 2024. godine Hrvatska udruga kreditnih unija provela je nekoliko aktivnosti na području unaprjeđenja financijske pismenosti, no također su i kreditne unije kao članice

Hrvatske udruge kreditnih unija samostalno bile organizatori i/ili nositelji/sunositelji aktivnosti koje su za cilj imale promicanje i unaprjeđenje financijske pismenosti.

Kao najvažnije aktivnosti izdvajaju se:

- sudjelovanje u kvizu Konferencija „Financijska pismenost za generaciju Z” u organizaciji Ministarstva financija i Ekonomskog fakulteta - Zagreb povodom Svjetskog i Europskog tjedana novca,
- predavanje Financijska edukacija maturanata Ekonomske škole Sisak,
- Radionice „Financijska pismenost mladih” s ekspertnim vodstvom,
- Sudjelovanje na Državnom stručnom skupu „Upravljanje osobnim financijama” namijenjeno odgojno-obrazovnim radnicima u organizaciji Agencije za odgoj i obrazovanje,
- Webinar „Razvoj obrtništva i poduzetništva kroz druge oblike financiranja” namijenjen obrtnicima, poduzetnicima, zaposlenicima kreditnih unija s ciljem razmjene znanja i podizanja svijesti o mogućnostima na financijskom tržištu, u suradnji s Hrvatskom udrugom poslodavaca i Hrvatskom obrtničkom komorom,
- Edukativni projekti (predavanje, radionice, kvizovi) u suradnji sa školama i dječjim vrtićima. Cilj projekta je na edukativan i zabavan način djecu podučiti osnovnim financijskim pojmovima o novcu, potrebi štednje i sl.
- Edukativni skup „Obogati se znanjem” na temu financijske pismenosti u organizaciji Kreditne unije Jamstvo koji je obuhvatio 500 sudionika,
- Radionice pod nazivom „Školica financijske pismenosti”.

Hrvatska udruga kreditnih unija i njezine članice aktivno su sudjelovale na konferencijama, od kojih izdvajamo Međunarodnu konferenciju „Perspective of European Credit Unions” povodom Svjetskog dana kreditnih unija, Dane računovođa Hrvatske obrtničke komore i međunarodni Stručni skup u organizaciji Svjetskog vijeća kreditnih unija.

Tijekom 2023. i 2024. godine, u sklopu medijskih aktivnosti, Hrvatska udruga kreditnih unija je gostovanjima u medijima podizala svijest o kreditnim unijama kao financijskim institucijama, programima, mogućnostima financiranja, štednje i sl.

Hrvatska udruga poslodavaca

U promatranom periodu (2023. i 2024. godine) Hrvatska udruga poslodavaca provodila je aktivnosti koje su za cilj imale jačanje financijske pismenosti. Kroz programe „HUP Fokus” i „HUP Horizonti” redovno se informiraju članovi o temama od poduzetničkog interesa. Hrvatska udruga poslodavaca je snažno prisutna u javnom prostoru kao ključni sugovornik na hrvatskoj i europskoj razini.

Udruga poduzetnika seniora, u suradnji s Hrvatskom udrugom poslodavaca, od 2022. godine provodi zajednički projekt mentoriranja poduzetnika i ima mrežu mentora – poduzetnika

seniora koji daju besplatnu mentorsku pomoć drugim poduzetnicima uključujući i one poduzetnike koji su u financijskim poteškoćama. Klub poduzetnika seniora SENTOR je ujedno jedini iz RH postao članom europskog udruženja i inicijative *Early Warning Europe (Rano upozoravanje Europa)*. Stvaranjem okvira i davanjem druge šanse onima koji prvi put ne uspiju, mogu se ostvariti značajne prednosti: uvođenje sustava ranog upozoravanja u hrvatsko zakonodavstvo, uspostavljanje sustava za identificiranje tvrtki u teškoćama, prepoznati ranjive tvrtke prije nego dođu do krize, doprijeti do njih na vrijeme i intervenirati, smanjiti broj bankrota u RH, čuvajući radna mjesta i pomažući poslodavcima, promjena kulture i percepcije neuspjeha, od nekompetentnosti do iskustva.

Tijekom 2023. i 2024. godine Hrvatska udruga poslodavaca je bila uključena u niz aktivnosti unaprjeđenja financijske pismenosti osoba radne dobi koje ostvaruju prihode. Organizirala je različita edukativna događanja u Gradu Zagrebu i drugim gradovima, u cilju podizanja razine financijske pismenosti poslovnih subjekata. Teme edukacija, seminara, konferencija, okruglih stolova za poduzetnike i menadžere bile su, između ostalog: ESG (Environmental, Social, and Governance / Okolišno, društveno i korporativno upravljanje), financijsko izvještavanje, porezne aktualnosti, financijski kontroling, upravljanje troškovima, sprečavanje pranja novaca, porezna reforma, analiza rizika, financiranje iz EU fondova, financijski aspekti prijenosa poslovanja i druge.

U Hrvatskoj udruzi poslodavaca aktivna je Radna skupina za poreznu reformu u kojoj sudjeluju poduzetnici iz svih grana gospodarstva. Održano je više desetaka sastanaka kako bi se formirali stavovi Hrvatske udruge poslodavaca te medijski prezentirali.

Hrvatska udruga poslodavaca - Udruga malih i srednjih poduzetnika organizirala je Radni ručak s poduzetnicima na kojima su govornici bili gradonačelnici Grada Zagreba, Grada Splita i Grada Rijeke. Nadalje, Hrvatska udruga poslodavaca se uključila u obilježavanje Svjetskog i Europskog tjedna novca.

Kroz emisiju „Poslovni plan“ tjedni gospodarsko društveni magazin, Hrvatska udruga poslodavaca promovira poduzetničke teme i financijsku pismenost. Emisija ima snažnu edukativnu i savjetodavnu stranu kroz koju gledateljima nudi informacije koje im mogu pomoći u poslovanju, financijskim uštedama kao i pokazati korisna rješenja drugih tvrtki (<https://www.youtube.com/@hrvatskaudrugaposlodavca8635/videos>).

Sve aktivnosti Hrvatske udruge poslodavaca, granskih udruza Hrvatske udruge poslodavaca i regionalnih ureda objavljene su na mrežnim stranicama (<https://www.hup.hr/>). Navedene aktivnosti obuhvatile su više tisuća poduzetnika, medija i zainteresirane javnosti.

Udruga društava za upravljanje mirovinskim fondovima i mirovinskih osiguravajućih društava

Tijekom 2023 i 2024. godine Udruga društava za upravljanje mirovinskim fondovima i mirovinskih osiguravajućih društava je provela 13 projekata za unaprjeđenje financijske

pismenosti građana RH, s posebnim naglaskom na mirovinsku financijsku pismenost. Ciljne skupine kojima su se obraćali su osobe mlađe dobi i osobe radne dobi.

Također, dva projekta koja su provedena bila su usmjerena na jačanje financijske pismenosti žena. Projekti koje je Udruga društava za upravljanje mirovinskim fondovima i mirovinskih osiguravajućih društava provodila većinom su bili u suradnji s medijima te putem digitalnih kanala i društvenih mreža na kojima pretežno komuniciraju mlađe generacije (TikTok i Instagram).

Osim projekata na portalima, digitalnim medijima i slično, Udruga društava za upravljanje mirovinskim fondovima i mirovinskih osiguravajućih društava je održala nekoliko panel diskusija, mini konferencija te tiskovnih konferencija i prezentacija za predstavnike medija. Tijekom 2024. godine na portalima je objavljeno 1.720 tekstova na temu obvezne i dobrovoljne mirovinske štednje (*izvor: Presscut*).

Od projekata koji nisu posebno navedeni u Akcijskom planu, a zbog važnosti teme koja se pojavila u određenom trenutku i potrebe za dodatnim unaprjeđenjem i podizanjem svijesti o važnosti mirovinske štednje i edukacije o mirovinskom sustavu, posebno su izdvojena tri projekta:

1. Budi junak svoje mirovinske priče – projekt namijenjen generaciji Z o dobrovoljnoj mirovinskoj štednji, kojemu je cilj podizanje razine svijesti o dobrovoljnoj mirovinskoj štednji, važnosti štednje i odgovornosti za osobnu mirovinu kao i edukacija o ključnim elementima proizvoda, zašto je proizvod važan, na što je potrebno obratiti pozornost i sl. Projekt je proveden kroz digitalne kanale i rezultirao je ukupnim brojem od 4.5 milijuna pregleda sadržaja. Provedena je i anketa u partnerstvu sa Studentskim zborom Sveučilišta u Zagrebu, koju je ispunilo 290 ispitanika. Rezultati ankete su pokazali da 61% ispitanika smatra kako im je važna financijska budućnost, ali da trenutno nisu fokusirani na nju, dok 80,7% ispitanika smatra da je jako važno osigurati financijsku sigurnost nakon umirovljenja.

2. Projekt Financijske pismenosti za poduzetnike u suradnji s 24 sata. „Poduzetnički atelje“ je nastavak projekta iz 2023. godine Financije#101 Mala škola financija. U 2024. godini projekt je bio usmjeren na male i srednje poduzetnike te su održane dvije radionice s naglaskom na porezno savjetovanje.

3. Projekt financijske pismenosti za žene proveden je u 2023. i 2024. godini. U sklopu projekta održane su dvije radionice i jedna mini konferencija, na kojima je sudjelovalo više od 500 polaznica. Naglasak projekta je bio na općenitim financijskim terminima, kako čitati financijske izvještaje, kako osnovati vlastitu tvrtku, obrt, o važnosti štednje za mirovinu te kako funkcionira mirovinski sustav.

Ekonomski fakultet - Zagreb

Tijekom promatranog razdoblja Ekonomski fakultet - Zagreb je provodio niz aktivnosti s ciljem promicanja financijske pismenosti među građanima, posebno mladima.

Kao najvažnija aktivnost ističe se Tjedan financijske pismenosti koji je organiziran od strane Ekonomskog fakulteta - Zagreb i Raiffeisen mirovinskih fondova te koji je obuhvatio niz edukativnih i interaktivnih aktivnosti.

U sklopu oba Tjedna financijske pismenosti, 2023. i 2024. godine, organizirana je regionalna konferencija financijske pismenosti pod nazivom „Izazovi izgradnje financijske sposobnosti u digitalno doba“ i „Financije budućnosti: Inkluzivnost i održivost“. Konferencije su okupile stručnjake, akademike i predstavnike financijskog sektora na kojima se raspravljalo o financijskoj pismenosti u funkciji oporavka kućanstava i gospodarstva, digitalizaciji financijskog obrazovanja te povezanosti financijske pismenosti s osobnim blagostanjem. Nadalje, na konferencijama se također raspravljalo o financijskom osnaživanju žena, o načinima ulaganja u vremenima inflacije i nestabilnosti te o održivim financijama. Konferencijama je prisustvovalo više od 430 sudionika.

Nadalje, organizirani su i Festivali financijske pismenosti za studente koji su uključivali interaktivne sadržaje poput kvizova, nagradnih igara i edukativnih radionica. Na Festivalima financijske pismenosti sudjelovalo je više od 1.000 studenata. Također su u sklopu Tjedna financijske pismenosti organizirane i Izložbe financijske pismenosti na kojima su predstavljeni znanstveni i stručni radovi te istraživanja iz područja financijske pismenosti, kao i radovi učenika osnovne i srednje škole koji su na kreativan način prikazali svoje viđenje važnosti financijske pismenosti.

U sklopu Tjedna financijske pismenosti snimljeno je ukupno osam podcasta (u suradnji s portalima Studentski.hr. i Institut za promociju znanosti) u kojima su obuhvaćene teme odgovornog upravljanja novcem, mirovinske pismenosti, osiguranja, financijskih prijevara, zaštite potrošača i korištenje društvenih mreža za prodaju proizvoda i usluga, digitalnih inovacija i održivog razvoja.

Od ostalih aktivnosti tijekom Tjedna financijske pismenosti izdvajaju se:

- Akademija financijske pismenosti, na kojoj su organizirane radionice za mlade i odrasle s temama poput upravljanja osobnim budžetom, ulaganja, financijskih prijevara te prava potrošača,
- FLxTalk – na kojem su govore držali financijski stručnjaci i poduzetnici s ciljem promicanja financijske pismenosti kroz dinamične prezentacije i interaktivne rasprave
- Snimanje TikTok videa.

Hrvatska udruga banaka

Hrvatska udruga banaka tijekom 2023. i 2024. godine provela je niz planiranih komunikacijskih i informativno-edukativnih aktivnosti usmjerenih na podizanje financijske pismenosti, s posebnim fokusom na mlade generacije.

Tijekom 2023. godine Hrvatska udruga banaka je organizirala predavanja članova Kluba glavnih ekonomista namijenjena studentima. Ključne teme obuhvaćale su inflaciju, monetarnu politiku i kamatne stope, omogućujući studentima proširenje znanja o aktualnim ekonomskim pitanjima. U okviru Europskog tjedna novca predstavljeni su rezultati istraživanja financijske pismenosti tinejdžera, koji su pokazali rast financijskog znanja i poboljšanje financijskog ponašanja u usporedbi s 2020. godinom. U suradnji sa Štedopisom, Institutom za financijsko obrazovanje Zagreb organizirana je konferencija posvećena financijskom opismenjavanju mladih.

Tijekom 2024. godine Hrvatska udruga banaka je dodatno proširila aktivnosti usmjerene na financijsko opismenjavanje. Tijekom Europskog tjedna novca, u suradnji s Europskom investicijskom bankom, predstavljen je dvogodišnji program „Financije za nove generacije“, usmjeren na jačanje financijske pismenosti mladih poduzetnika te učenika i profesora srednjih škola. U sklopu programa održano je 12 radionica za mlade poduzetnike iz različitih poslovnih područja. Snimke radionica objavljene su na YouTube kanalu Hrvatske udruge banaka i dodatno promovirane u suradnji s partnerima projekta. U lipnju je predstavljen i promoviran udžbenik za srednje škole pod nazivom „Moj novac, moj posao, moja budućnost“, dok su radionice za profesore i učenike započele u rujnu.

Hrvatska udruga banaka kontinuirano surađuje s akademskom zajednicom te redovito održava predavanja na aktualne teme iz područja financija i gospodarstva. Također, u sklopu medijskih aktivnosti informira javnost o svim važnim informacijama vezanim uz financijski sektor. Ovim aktivnostima nastavlja doprinositi unaprjeđenju financijske pismenosti u RH, posebno među mladima.

Hrvatska gospodarska komora

Hrvatska gospodarska komora tijekom 2023. i 2024. godine nastavila je provoditi različite edukativno-informativne aktivnosti s ciljem podizanja financijske pismenosti građana, posebice mladih, te poslovnih subjekata. Aktivnosti se provode tijekom cijele godine, a vezane su prvenstveno uz obilježavanje Svjetskog i Europskog tjedna novca, Svjetskog dana investicijskih fondova i dodjelu nagrada „Top of the Funds“ najboljim UCITS fondovima i najboljem društvu za upravljanje investicijskim fondovima, Svjetskog dana štednje i Svjetskog tjedna ulagatelja te uz projekt „Više znamo, bolje razumijemo“ namijenjen učenicima i profesorima srednjih škola.

Kroz edukacijske aktivnosti, koje su se održavale online ili uživo, tijekom 2023. i 2024. godine obuhvaćeno je više od 2.500 učenika srednjih škola, studenata i profesora iz više od 10 srednjih

škola i 6 fakulteta u 9 gradova. Programski sadržaj za srednjoškolce i studente uključivao je nekoliko tematskih cjelina: značaj financijske pismenosti za mlade i uloga regulatornih institucija; bankarstvo i upravljanje osobnim financijama; uloga i značaj osiguranja; investicijski i mirovinski fondovi te tržište kapitala.

Sve aktivnosti za mlade provode se u suradnji s članicama Hrvatske gospodarske komore, uključujući banke, društva za osiguranje, društva za upravljanje investicijskim i mirovinskim fondovima te ostale partnere (Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga, Hrvatska narodna banka, Ministarstvo financija, Zagrebačka burza d.d. i dr.).

Aktivnosti Hrvatske gospodarske komore u području financijske pismenosti provodile su se i putem objava na mrežnoj stranici www.hgk.hr, društvenim mrežama (LinkedIn) te priopćenjima i izjavama za medije.

Osim redovite brošure o stanju i kretanjima depozita kućanstava s naglaskom na regionalne trendove povodom Svjetskog dana štednje 2023. i 2024. godine, objavljene su i dvije nove online brošure:

- o obveznicama uoči početka prvog upisa državnih obveznica u ožujku 2023. godine,
- o kreditnom posredovanju povodom Svjetskog i Europskog tjedna novca 2024. godine.

U sklopu Panonskog festivala knjige u Osijeku, u svibnju 2023. godine održane su tri radionice o financijskoj pismenosti za mlade i ostale zainteresirane posjetitelje Festivala.

U kontekstu financijske pismenosti poslovnih subjekata, Hrvatska gospodarska komora posebnu pozornost posvećuje povezivanju financijskih institucija i gospodarstvenika s ciljem približavanja različitih mogućnosti financiranja te pronalaženja najboljih rješenja za financiranje poslovanja i razvoja.

S tim ciljem, u promatranom razdoblju ponovno se nastavilo, nakon pauze uzrokovane pandemijom COVID-19, s održavanjem konferencije „Dan hrvatskih financijskih institucija“, a glavne teme bile su:

- 2023. – Poslovanje s novom valutom i monetarnim okvirom,
- 2024. – Održivo financiranje i razvoj gospodarstva.

Uz to, održani su sljedeći događaji:

- Okrugli stol „Nove mogućnosti financiranja gospodarstva – prilike i izazovi“ povodom Svjetskog tjedna ulagatelja 2023. godine,
- Webinar o financiranju malog i srednjeg poduzetništva privatnim kapitalom i putem Progress tržišta, 2023. godine,
- Webinar „Tržište kapitala i fondovi – financijska pismenost za gospodarstvenike“ povodom Svjetskog tjedna ulagatelja 2024. godine,

- Presentacija o mogućnostima financiranja poduzetništva u Županijskoj komori Rijeka, 2024. godine,
- Dan financijske pismenosti za poduzetnike u Županijskoj komori Pula, 2024. godine,
- Niz edukacija u županijskim komorama u suradnji s Hrvatskom narodnom bankom na temu dizajna i zaštitnih obilježja euronovčanica i eurokovanica te postupanja s oštećenim i sumnjivim novcem, s ciljem sprječavanja zaprimanja krivotvorenih euronovčanica i eurokovanica kao sredstva plaćanja na tržištu RH tijekom 2023. i 2024. godine.

U veljači 2024. godine provedeno je istraživanje o poznavanju i korištenju osiguranja među poslovnim korisnicima na uzorku od 202 ispitanika. Rezultati su predstavljeni na okruglom stolu pod nazivom „Osiguranje u gospodarstvu – Kako se zaštititi od rizika u poslovanju?“ Istraživanje je pokazalo da se poslovni korisnici oslanjaju uglavnom na osnovna, najčešće zakonski uvjetovana osiguranja, dok kod svih ostalih vrsta osiguranja postoji prostor za dodatno podizanje svijesti o njihovoj važnosti i potrebi u poslovanju.

Predstavnici Hrvatske narodne banke sudjelovali su, zajedno s ostalim članovima Operativne radne grupe, na online stručnim skupovima za profesore srednjih i osnovnih škola u organizaciji Agencije za odgoj i obrazovanje, gdje su održali predavanja na temu investicijskih fondova te sudjelovali u aktivnostima koje je Ministarstvo financija organiziralo u Svjetskom i Europskom tjednu novca.

Hrvatska obrtnička komora

Hrvatska obrtnička komora kontinuirano promiče važnost financijske pismenosti za poslovanje obrtnika. Tijekom 2023. i 2024. godine uspješno je organizirala i provela tri radionice na temu „Prednosti korištenja osiguravateljskih pokrića“, koje su okupile ukupno 550 sudionika.

Osim toga, pružila je podršku obrtnicima u više od 13.000 slučajeva vezanih uz podnošenje godišnjih poreznih prijava, porezne obveze malih poreznih obveznika u prometu dobara i usluga, porezna davanja u obrtu te ulazak i izlazak iz sustava PDV-a.

Također, je zaprimila i odgovorila na više od 15.000 upita povezanih s porezom na dohodak, porezom na dobit, porezom na dodanu vrijednost, lokalnim i posebnim porezima, carinskim propisima, vođenjem poslovnih knjiga, platnim prometom, kalkulacijom troškova, obveznim doprinosima i fiskalizacijom. Informativne objave o aktualnim obvezama obrtnika zabilježile su 460.000 pregleda na mrežnoj stranici Hrvatske obrtničke komore, čime su dodatno doprle do šire javnosti.

Sekcija računovođa Hrvatske obrtničke komore organizirala je susrete računovođa, koje su okupile stručnjake iz sektora. Tijekom događanja održana su predavanja, radionice i okrugli stolovi na ključne teme vezane uz financijsku pismenost.

Pored toga, predsjednik i članovi predsjedništva Hrvatske obrtničke komore sudjelovali su u brojnim medijskim gostovanjima, dodatno promovirajući financijsku pismenost u javnosti. Također, kroz javne ovlasti provođenja majstorskih ispita, Hrvatska obrtnička komora je iskoristila priliku za informiranje kandidata koji su uspješno položili ispit o relevantnim financijskim temama i dostupnim izvorima informacija.

Zagrebačka burza d.d.

Edukacije Akademije Zagrebačke burze d.d. u 2023. i 2024. godini naišle su na velik interes polaznika. Posebno izdvajamo neke od njih:

- Program „Corporate Governance and ESG Development“ (Upravljanje poduzećima i razvoj ESG-a), održan prvi put 2023. godine, sastoji se od pet modula i financijski ga je podržao EBRD.
- In-house edukacije obuhvatile su teme tržišta kapitala, etičnosti u investiranju i dobre prakse odnosa s investitorima.
- Dugoročni programi – šest generacija polaznika pohađalo je neki od višegodišnjih programa započetih ranijih godina, pri čemu je „Osnove investiranja“ bio najtraženiji među širokom investicijskom javnošću.

Tijekom 2023. godine više od 400 mladih educiralo se putem burzovne Akademije, a dio njih posjetio je i Zagrebačku burzu d.d. Također, Zagrebačka burza d.d. je provodila edukacije u školama i na fakultetima, samostalno ili u suradnji s članovima Operativne radne grupe za financijsku pismenost (Hrvatska gospodarska komora i dr.). Uz to, sudjelovali su na stručnom skupu Agencije za odgoj i obrazovanje, usmjerenom prema obrazovnim djelatnicima.

U 2024. godini uveden je novi koncept povremenih besplatnih edukacija, koji je privukao izniman odaziv. Najposjećeniji seminar bio je „Upoznajmo ETF-ove“, koji je okupio polaznike iz RH i regije (Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Sjeverna Makedonija i Srbija).

Naplatne edukacije u 2024. također su bile vrlo posjećene, a posebno se ističe seminar „Pripreme za DORA regulativu – Akt o digitalnoj operativnoj otpornosti“.

Zagrebačka burza d.d. je po prvi je put organizirala seminar izvan RH te je u Skopju održan seminar „Odnosi s investitorima u praksi“, na kojem je sudjelovalo 30 izdavatelja iz Sjeverne Makedonije.

Poseban fokus na mlade u 2024. godini rezultirao je s više od 700 učenika, studenata i nastavnika koji su prošli neku od edukacija. Edukacije su uključivale posjete Zagrebačku burzu d.d. te suradnju u edukativnim aktivnostima drugih organizatora, poput Agencije za odgoj i obrazovanje, Ministarstvo financija, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih, studentskih udruga Financijski klub i Ekonomska klinika te drugih. Tijekom promatranog razdoblja Zagrebačka burza d.d. je organizirala više od 110 edukacija.

Hrvatska agencija za osiguranje depozita

Hrvatska agencija za osiguranje depozita je tijekom prošlog razdoblja kontinuirano i aktivno informirala o svojoj ulozi kroz aktivnosti objavljivanja i širenja edukativnih materijala, odnosno objave na mrežnim stranicama Hrvatske agencije za osiguranje depozita, objave na društvenim mrežama (LinkedIn) i internetskim portalima te kroz komunikaciju s (potencijalnim) korisnicima financijskih usluga i širom javnosti.

Neovisno o činjenici da Hrvatska agencija za osiguranje depozita nije bila član Operativne radne grupe do 2024. godine, povodom Svjetskog dana štednje 2023. godine objavila je brošuru „Vodič u svijet osiguranja depozita“. Cilj brošure je informiranje deponenata o sustavu osiguranja depozita kroz detaljne i sveobuhvatne informacije. Brošura je objavljena na mrežnoj stranici i na LinkedIn profilu Agencije, zajedno s dodatnim informativnim tekstovima.

Tijekom 2024. godine ponovljena je informacija o edukativnoj brošuri. Dodatne aktivnosti povodom obilježavanja Svjetskog dana štednje bile su sudjelovanje na panelu u organizaciji Hrvatske gospodarske komore te objavljeni video materijali kojima su dane osnovne informacije i glavne poruke o sustavu osiguranja depozita.

Tijekom 2023. i 2024. godine održana su predavanja studentima Ekonomskog fakulteta - Zagreb na kolegiju Osobne financije.

Sveučilište u Dubrovniku

Tijekom 2024. godine, Sveučilište u Dubrovniku provelo je niz aktivnosti usmjerenih na podizanje financijske pismenosti među građanima, studentima i mladima. Kroz suradnju s relevantnim institucijama i stručnjacima te praktične edukativne formate, sudionicima su pružene korisne informacije i alati za bolje razumijevanje financija.

U sklopu različitih inicijativa usmjerenih na financijsku edukaciju, Sveučilište u Dubrovniku je organiziralo niz događanja koja su okupila velik broj sudionika iz različitih dobnih skupina.

Javna tribina „Money & Mind“ (Novac i um), održana tijekom Tjedna karijera, naglasila je važnost odgovornog upravljanja financijama i njihova utjecaja na mentalno zdravlje. Oko 200 sudionika, uključujući učenike dubrovačkih osnovnih i srednjih škola te građane, imalo je priliku sudjelovati u diskusiji i steći korisne uvide.

U suradnji s Hrvatskom agencijom za nadzor financijskih usluga i Udrugom za blockchain i kriptovalute, povodom Svjetskog dana ulagatelja, Sveučilište u Dubrovniku je organiziralo konferenciju „Investiranje u kriptoimovinu - prilike i izazovi“, koja je okupila više od 200 polaznika. Kroz predavanja i rasprave o blockchain tehnologijama, Web3 konceptu i tehnikama sprječavanja pranja novca (AML), sudionici su dobili uvid u ključne aspekte investiranja u kriptoimovinu.

Studenti i nastavno osoblje Ekonomskog fakulteta u Dubrovniku posvetili su se edukaciji mlađih generacija kroz interaktivne radionice za osnovnoškolce i srednjoškolce. Osnovnoškolci su, kroz igru i priču Desitudo, učili o važnosti upravljanja osobnim financijama, dok su srednjoškolci, putem kviza, istraživali različite financijske instrumente štednje i ulaganja.

Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije

Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije, u skladu sa svojim propisanim djelokrugom, nije provodilo mjere i aktivnosti iz Akcijskog plana. Međutim, Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije je aktivno sudjelovalo u radu Operativne radne grupe kroz prijedloge vezane uz planiranje, praćenje izvještavanje i unaprjeđivanje rada.

Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike

Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike nije izravno provodilo mjere i aktivnosti iz Akcijskog plana, ali se uključivalo u komunikaciju i djelovanje na razini Operativne radne grupe.

III. Zaključne napomene

Akcijski plan izrađen je i realiziran u skladu s Nacionalnim strateškim okvirom. U provedbi Akcijskog plana nastojalo se osigurati kontinuitet edukativnih aktivnosti i prilagoditi ih promjenjivim ekonomskim i društvenim okolnostima, tehnološkim promjenama te uočenim potrebama ciljnih skupina, kako bi se unaprijedila financijska pismenost građana RH.

Nakon intenzivnih aktivnosti vezanih uz uvođenje eura u prethodnom razdoblju, u 2023. i 2024. godini naglasak je stavljen na aktualne aspekte financijske edukacije, uključujući digitalnu financijsku pismenost, zaštitu potrošača u financijskom sektoru, odgovorno upravljanje osobnim financijama te podizanje svijesti o investicijama. Povećana je suradnja sa školama kako bi se osigurao kontinuitet financijske edukacije u formalnom obrazovnom sustavu, ali i u neformalnim programima za sve dobne skupine. Operativna radna grupa proširena je predstavnicima iz sustava znanosti i visokog obrazovanja sa šireg područja RH, anticipirajući buduće analitičke i istraživačke aktivnosti u cilju unaprjeđivanja rada u ovom području.

Unatoč i ususret stalno novim izazovima, uključujući one povezane s digitalizacijom financijskih usluga i rastućim financijskim prijevarama, članovi Operativne radne grupe uspješno su realizirali niz planiranih aktivnosti. Programi su obuhvatili širok spektar ciljnih skupina – od djece i mladih do osoba starije životne dobi. Također, povećana je upotreba digitalnih alata i resursa, što je omogućilo veću dostupnost edukativnih sadržaja.

Međusektorska suradnja između javnih institucija, financijskih subjekata, akademske zajednice i strukovnih organizacija pokazala se ključnom za uspješnu provedbu Akcijskog plana. Ova suradnja omogućila je realizaciju brojnih edukativnih aktivnosti, konferencija, radionica i javnih tribina koje su pridonijele podizanju svijesti o važnosti financijske pismenosti.

Rezultati provedbe Akcijskog plana ocjenjuju se pozitivnima, s obzirom na ostvareni interes za edukacije i druge aktivnosti te na povratne informacije i evaluacije sudionika, za one aktivnosti kod kojih su iste prikupljane i analizirane. Trend je pozitivan i s obzirom na rezultate nacionalnog istraživanja financijske pismenosti po metodologiji OECD-a i drugih istraživanja koja su pokazala opći napredak u razini financijske pismenosti građana, a osobito financijskog znanja. Iz toga se može zaključiti da su ciljevi koji su postavljeni Nacionalnim strateškim okvirom i Akcijskim planom u zadovoljavajućoj mjeri postignuti.

Za aktivnosti iz Akcijskog plana unaprjeđivanja financijske pismenosti potrošača za 2025. i 2026. godinu za koje je to moguće, uz statističke podatke o izvršenju planiranih aktivnosti, planirano je vrednovanje ostvarenih učinaka na razini korisnika, primjerice primjenom upitnika provedenih prije i nakon edukativnih aktivnosti. Radi većeg obuhvata korisnika i pristupa korisnicima na ukupnom području RH, u sljedećem razdoblju planirano je i uvrštavanje većeg broja online aktivnosti. S tim u vezi, Ministarstvo financija namjerava unaprijediti postojeću odnosno razviti novu web stranicu, koja bi uz obavještanje, poticanje i potporu aktivnostima financijskog opismenjavanja, dijelom služila i kao digitalna edukacijska platforma.

Ministarstvo financija, zajedno sa suradničkim financijskim institucijama: Hrvatskom agencijom za nadzor financijskih usluga i Hrvatskom narodnom bankom, u sljedećem razdoblju nastavlja provoditi započete projekte: „Poboljšanje uporabe digitalnih financijskih usluga kroz povećanje digitalne financijske pismenosti u RH“ (u suradnji s Europskom komisijom i OECD-om) te projekt razmjene dobre prakse sa zemljama nizozemske konstitucije, s ciljem unaprjeđenja rada na digitalnoj financijskoj pismenosti.

Osvrćući se na broj realiziranih stavki (redaka u Akcijskom planu koji predstavljaju različite aktivnosti članova Operativne radne grupe), ostvaren je dosta veliki broj planiranih stavki (aktivnosti), a realiziran je i veći broj aktivnosti koje nisu bile predviđene. To je razvidno iz sljedeće tablice (tablica 1), u kojoj su kao jedinice mjere uzeti redci iz Akcijskog plana (stavke/aktivnosti koje su planirane), za koje su članovi Operativne radne skupine izvijestili jesu li provedene, dijelom provedene ili nisu provedene: Članovi Operativne radne grupe su ujedno izvijestili ako su ostvarili neke aktivnosti koje nisu bile planirane. Također su u pojedinačnim izvještajima naveli ako su procijenili da je neku planiranu aktivnost iz određenog razloga bolje (aktualnije ili učinkovitije) zamijeniti drugom, ili ako su je pod određenim okolnostima izmijenili, povećali njen obujam, odgodili ili pak od nje odustali, ali te informacije, premda imaju dodatnu analitičku vrijednost, nisu sadržane u skupnom Izvješću.

Pojedine se stavke/aktivnosti članova Operativne radne grupe preklapaju, premda ne u velikom broju, a jedan broj njih navodi se (ponavlja se) u više ciljnih skupina, ali to ne predstavlja toliki metodološki problem u statističkom iskazivanju podataka jer je tablica prvenstveno usmjerena na analizu po svakoj od ciljnih skupina. U tablici 1 su izneseni osnovni statistički podaci za svaku navedenu pojavu (frekvencije, postotci) i to za svaku od ciljnih skupina, kao i zbirni podaci, uz napomenu da u ukupnom zbroju provedenih aktivnosti (stupci e i f) sudjeluju i one koje su dijelom provedene, pa su stoga *ponderirane* s 0,5, kako bi se ipak uzele u izračun, ali polovično. Tako je postupljeno s razlogom, da bi se dobila cjelovita, premda aproksimativna, mjera ostvarenosti broja planiranih stavki/aktivnosti.

Tablica 1. Stupanj ostvarenosti aktivnosti po ciljnim skupinama (f, %)

Ciljna skupina	Planirano	Od toga, provedeno			Ukupno provedeno (od planiranog)		Neplanirano a ostvareno	Sveukupno ostvareno (u odnosu na planirani broj)	
		provedeno	dijelom provedeno	nije provedeno					
	a	b	c	D	e	f	g	h	i
F, %, formula	F	F	F	F	F (b+c/2)	% (e/a x 100)	F	F (e+g)	% (e+g)/ax 100
Djeca i mladi	76	59	5	12	61,5	80,9	17	78,5	103,3
Odrasli mlađe dobi	102	81	7	14	84,5	82,8	11	95,5	93,6
Odrasli radne dobi	143	118	10	15	123	86,0	27	150	104,9
Osobe starije dobi	62	56	1	5	56,5	91,1	8	64,5	104,0
Ukupno	383	314	23	46	325,5	85,0	63	388,5	101,4

Akcijskim planom bile su predviđena 383 stavke/aktivnosti, od čega 76 za djecu i mlade, 102 za odrasle mlađe dobi, 143 za odrasle radne dobi koji ostvaruju prihode te 62 za osobe starije dobi. Izraženo u postotcima, 16,2 % stavki/aktivnosti bilo je namijenjeno populaciji starije dobi, osobama radne dobi koji ostvaruju prihode bilo je namijenjeno 37,3 % stavki/aktivnosti, dok je najveći udio stavki/aktivnosti bio namijenjen skupinama djece i mladih te odraslima mlađe dobi, zajedno 46,5 % njih. Ta struktura Akcijskog plana odražava važnost koja se pridaje populaciji djece i mladih osoba, ali je povezana i s rezultatima nacionalnih istraživanja financijske pismenosti po metodologiji OECD-a (2015., 2019. i zadnje s početka 2023. godine), koja ukazuju na razmjerno nižu financijsku pismenost mladih po izlasku iz školskih klupa (18 - 19 godina) u odnosu na ostale dobne skupine, osobito u području financijskih stavova i financijskog ponašanja.

Od 383 planirane aktivnosti, provedeno ih je 314, dijelom provedeno 23 i nije provedeno 46, što bi u postotku iznosilo 82,0 % provedenih, 6,0 % dijelom provedenih i 12,0 % neprovedenih aktivnosti, u odnosu na Akcijski plan. Uz već spomenuto *ponderiranje* (dijelom provedene aktivnosti pomnožene su s 0,5), planirane aktivnosti provedene su, općenito govoreći, na razini od aproksimativnih 85,0 %. Analizira li se u kojoj su mjeri planirane aktivnosti provedene u svakoj od ciljnih skupina, postotak provedenosti kreće se okvirno (zaokruženo) od 81 % do 91 %, s tim da postotak ostvarenosti raste s dobi korisnika: najmanji je u skupinama djece i mladih te odraslih mlađe dobi (80,9 % odnosno 82,8 %), dok je najveći u skupini osoba starije dobi (91,1 %).

U 2021. i 2022. godini bila je planirana 291 stavka/aktivnost, a u 2023. i 2024. ih je planirano 383, dakle za skoro trećinu više (za 31,6 %), što je značajan pokazatelj intenzivnijeg djelovanja u području financijske pismenosti tijekom razdoblja važenja Akcijskog plana za koji se podnosi ovo Izvješće.

Premda se može činiti da je realizacija Akcijskog plana manja nego što je bio slučaj kod prethodnog, kod kojeg je, prema Izvješću o provedbi Akcijskog plana za unaprjeđenje financijske pismenosti potrošača za 2021. i 2022. godinu bilo svega 4,12 % neprovedenih aktivnosti, u usporedbi s 12,0 % za 2023. i 2024. godinu, taj zaključak ne bi odražavao pravo stanje stvari. U 2021. i 2022. godini bilo je 20 stavki/aktivnosti koje su ostvarene premda nisu bile planirane, a u 2023. i 2024. godini takvih je aktivnosti čak 63, a jedan broj članova Operativne radne grupe ujedno i elaborira da su neke od planiranih stavki/aktivnosti zamijenili drugima koje su smatrali potrebnijima i/ili aktualnijima. Ne može se znati sa sigurnošću, ali moguće je da dinamična kretanja u području financijskih proizvoda i usluga, odnosno promijenjene potrebe koje iz toga proizlaze, dovode do uočenih odstupanja u broju i vrsti ostvarenih aktivnosti, u odnosu na one koje su prvotno planirane. U svakom slučaju, uzmu li se u izračun i stavke/aktivnosti koje su ostvarene, a nisu bile planirane (stupac g) i sveukupan broj ostvarenih stavki/aktivnosti (stupac h) usporedi s planiranim brojem (stupac a), proizlazi da ukupan postotni broj ostvarenih stavki/aktivnosti iznosi 101,4 % u odnosu na planirani. Jedino su aktivnosti za odrasle osobe mlađe dobi u tom pokazatelju ispod 100 % (93,6 %), dok kod ostalih dobnih skupina te vrijednosti prelaze 100 % (stupac i).

Navedeni podaci govore samo o stupnju u kojem je Akcijski plan ostvaren, ali ne i o razini u kojoj su zadovoljene potrebe ciljnih skupina za financijskim opismenjavanjem, što je moguće, a i to samo u nekoj mjeri, sagledavati na temelju rezultata raspoloživih istraživanja i drugih praćenja te ekspertnih analiza i mišljenja.

Na temelju raspoloživih podataka, smjernice za sljedeće razdoblje uključuju nastavak jačanja financijske pismenosti s naglaskom na digitalne financije, održivo upravljanje osobnim financijama i zaštitu potrošača. Posebno je važna edukacija građana o financijskim prijevarama i osnaživanje njihove sposobnosti donošenja informiranih financijskih odluka. To zahtijeva analiziranje potreba i kontinuiran rad na prilagodbi edukativnih programa potrebama različitih ciljnih skupina. Operativna radna grupa nastaviti će pratiti provedbu mjera i aktivnosti te raditi kako na provedbi, tako i na daljnjem unaprjeđenju financijske pismenosti građana RH.

Prilog (u posebnom dokumentu):

Tablični prikaz provedbe mjera i aktivnosti planiranih Akcijskim planom za unaprjeđenje financijske pismenosti potrošača za 2023. i 2024. godinu

1. Izvješće o provedbi mjera i aktivnosti za unaprjeđenje financijske pismenosti djece i mladih
2. Izvješće o provedbi mjera i aktivnosti za unaprjeđenje financijske pismenosti odraslih osoba mlađe dobi
3. Izvješće o provedbi mjera i aktivnosti za unaprjeđenje financijske pismenosti osoba radne dobi koje ostvaruju prihode
4. Izvješće o provedbi mjera i aktivnosti za unaprjeđenje financijske pismenosti osoba starije životne dobi
5. Popis pokrata i kratica